

ב"ה

ספירת העומר

לוקחים מאכל בהמה ומקיימים בה מצווה

דובר כמה פעמים¹ שחודש אייר חלוק מכל שאר החדשים (נוסף לכך שלכל חודש ישנם העניינים המיוחדים אליו) - בכך שבכל הימים שבו ישנה אותה מצווה: ספירת העומר.

וזהו ענין מיוחד שלא מצינו בשאר החדשים, ולדוגמא: חודש ניסן, עליו נאמר² "שמור את חודש האביב ועשית פסח לה' אלקיך כי בחודש האביב הוציאך ה' אלקיך ממצרים - "שהענין דיציאת מצרים שישנו ב"חודש האביב" אינו בכל ימי החודש³, אלא רק במשך שבועה ימים בחודש, ומלבדם יש עוד ימים לפניהם ולאחריהם, ועל דרך זה בנוגע לשאר החדשים; ורק בחודש אייר יש בכל הימים שבו מצות ספירת העומר.

[ואף שמצינו עוד מצוות שהם בכל ימי החודש בכל החדשים, כמו מצות קריאת שמע ותפלה (ועל דרך זה המצווה להזכיר יציאת מצרים בכל יום, ביום ובליילה⁴) - הרי מזה גופא שמצוות אלו ישנם בכל ימות השנה, מוכח, שאין זה ענין מיוחד בימי החודש, אלא זהו ענין הקשור עם כללות העבודה בחיי היום-יום].

...והענין בזה: ספירת העומר באה בהמשך להקרבת העומר שהיה בא מן השעורים - מאכל בהמה, כפי שמצינו בגמרא⁵ שכאשר "אמר להם שעורים נעשו יפות, אמרו ליה צא וּפְשֹׁר לְסוֹסִים ולחמורים".

¹ראה גם שיחת ש"פ אחרי, מבה"ח אייר דאשתקד ס"ב (תו"מ ח"ס ע' 179). וש"נ.

²ראה טז, א.

³והעניינים שהם "זכר ליציאת מצרים" שישנם גם בימים אלו - אינם קשורים עם מצות חג הפסח שבחודש ניסן דוקא, אלא זהו ענין בפני עצמו (וכדלקמן בפנים).

⁴ראה שו"ע אדה"ז או"ח רס"ז. וש"נ.

⁵פסחים ג, סע"ב.

ובהקדמה - שבדרך כלל באות כל המנחות מן החטים, מאכל אדם, חוץ ממנחת סוטה, וכן מנחת העומר, שבאות מן השעורים⁶. והענין בזה - דכיון ש"אדם אתם"⁷, "אתם קרויין אדם"⁸, על שם "אֲדָמָה לעליון"⁹, ולכן קרבנו של איש ישראל צריך להיות מאכל אדם.

אמנם, לא כל פעם נמצא יהודי בדרגא שיכולים לקרותו בשם "אדם", על שם "אֲדָמָה לעליון", שהרי לפעמים נמצא במעמד ומצב ש"נכנס בו רוח שטות"¹⁰, ואז עושה מעשה בהמה - שזהו בגלל שיש לו נפש הבהמית, שאינה רוצה להיות במעמד ומצב ד"רוח בני האדם העולה היא למעלה"¹¹, אלא במעמד ומצב ד"רוח הבהמה היורדת היא למטה"¹², והיינו, שאף על פי שנפש הבהמית יש לה גם שכל, וריבוי שכל, אבל אף על פי כן, עיקר רצונה לעשות מעשה בהמה; ומצד נפשו הבהמית יכולה להיות אצל יהודי נטיה ומשיכה לעשות מעשה בהמה.

ומובן, שכאשר אדם עושה מעשה בהמה, הרי הוא גרוע יותר מבהמה, כיון שמועל בענינו ותפקידו, ומנצל את הכחות הנעלים שניתנו לו כדי לעשות מעשה בהמה. ועל זה באה מנחת סוטה מן השעורים, ד"כשם שמעשה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה"¹³, כי, כדי לתקן את ה"מעשה בהמה", צריך להביא קרבן (לא מ"מאכל אדם", אלא) מ"מאכל בהמה" גופא, על דרך דברי הגמרא¹⁴ שתשובה אמיתית היא דוקא "באותו מקום וכו".

ומזה מובן גם בנוגע למנחת העומר (וספירת העומר) שבאה מן השעורים:

הקרבת העומר היתה בששה עשר בניסן, שבזמן זה נגמר כבר בישול השעורים בשלימות, ומאז נעשים השעורים מותרים באכילה; מה שאין כן בנוגע לחטים, צריך להמתין עד להקרבת שתי הלחם בחג השבועות.

ולכאורה: כיון שהשעורים כבר נשלמו, יש מקום לחשוב ששוב אי אפשר לפעול בהם, לשנותם כו'. אך על זה באה הקרבת העומר מן השעורים - שלוקחים שעורים, מאכל בהמה (שמורה על העבודה עם נפש הבהמית), ומקיימים עמהם מצוה.

⁶סוטה רפ"ב.

⁷יחזקאל לד, לא.

⁸במות סא, רע"א. וש"נ.

⁹ישעי' יד, יד. וראה של"ה ג, רע"א. ועוד.

¹⁰סוטה ג, א.

¹¹קהלת ג, כא.

¹²קהלת ג, כא.

¹³סוטה רפ"ב.

¹⁴יומא פו, ב.

כלומר: אין זה רק באופן שעושים מהשעורים מאכל אדם, כמו חטים, שזהו דבר הרשות, אלא עוד זאת, שמקיימים בזה מצוה, והיינו, שזה נעשה ענין של קדושה ואלקות - לא רק "אֲדָמָה לעליון", אלא מציאות אחת עם אלקות, שהרי ענין המצוה (ובפרט ענין הקרבן, כבנדון דידן שמדובר אודות הקרבת העומר) הוא - נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני¹⁵, או בסגנון אחר: "מצוה - מלשון צוותא וחיבור¹⁶, והיינו, שעל ידי זה שמקיים מצוה שהיא רצונו של הקב"ה, אזי מתאחד עם הקב"ה, שהוא ורצונו (וציוויו) אחד. וכמודגש בפשטות בנוסח הברכה: "אשר קדשנו במצוותיו וצווננו".

וענין זה (הבירור שנעשה על ידי הקרבת העומר) נמשך בכל משך הזמן של ספירת העומר, ואדרבה, אז אין צורך בעבודה בשביל זה, כיון שהספירה באה לאחרי גמר העבודה בענין העומר - שהרי קצירת העומר היתה בליל ששה עשר בניסן לפני התחלת הספירה¹⁷, ובימים שלאחרי זה צריך להמתין עד הלילה כדי להתחיל (עוד הפעם) בספירת העומר (כדמוכח מזה שבכל יום - ברכה בפני עצמה), לאחר הקרבת העומר - אלא שגם אז ישנה פעולת העבודה בענין העומר, באופן של פעולה נמשכת (בלשון הנגלה). וזוהי מעלתו המיוחדת של חודש אייר, שבכל הימים שבו ישנה המצוה דספירת העומר:

...והכח על זה הוא מענינו של חודש "אייר - ראשי תיבות אברהם יצחק יעקב רחל¹⁸, שהם ארבעה רגלי המרכבה¹⁹, שענינה ביטול²⁰, ומצד הביטול שבענין המרכבה יש בכחו של יהודי להיות במעמד ומצב ד"לא שנית", שבכל יום מימות החודש יהיה אצלו הענין של ספירת העומר.

ועד שענין זה נעשה באופן ד"שבע שבתות תמימות תהיינה"²¹, וכדאיתא במדרש²² "אימתי הן תמימות, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום", והיינו, שעבודת כל אחד מישראל היא לא רק באופן ד"בכל לבבך ובכל נפשך", אלא גם באופן ד"בכל מאדך"²³ (שזהו ענין המסירות נפש, כמבואר בתניא²⁴ שאפילו קל שבקלים מוסר נפשו כו'), שזוהי העבודה שעל ידה "עושין רצונו של מקום"²⁵.

¹⁵תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ועוד.

¹⁶ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. ובכ"מ.

¹⁷תו"כ ופרש"י ראה טז, ט. מנחות טו, א ובפרש"י.

¹⁸מאו"א א, פד. מג"ע אופן קכא.

¹⁹מאו"א שם. זהר ח"א רמח, ב. ח"ג רסב, ב. ועוד.

²⁰תניא רפ"ד. ובכ"מ.

²¹אמור כג, טו.

²²ויק"ר פכ"ח, ג.

²³ואתחנן ו, ה.

²⁴פי"ד. פי"ח-ט.

²⁵או"ת להמגיד פ' עקב ד"ה מפני מה. לקו"ת שלח מב, ג. ובכ"מ. וראה גם חדא"ג מהרש"א ברכות לה, ב.

וההוראה מזה בנוגע לבני ישראל שנמשלו ללבנה²⁶:

כאשר פוגשים יהודי שלא רואים אצלו מעלה כל-שהיא; רואים רק שהוא פוחת והולך, ועד שלא נראה אצלו אור הלבנה כלל - הנה "אל תבט אל מראהו"²⁷, שכן, זהו רק כפי שנראה בחיצוניות, למי שמסתכל בעיניו בשר, ולכן רואה "בשר" ... אבל כשיסתכל במבט פנימי, אזי יראה את פנימיותו של היהודי - שרוצה למלא את רצונו של הקב"ה, אלא "יצרו הוא שתקפו" (כפסק דין הרמב"ם²⁸), וכתורת רבינו הזקן²⁹ על הפסוק³⁰ "שמע ישראל", שיהודי אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלקות.

וענין זה מודגש בספירת העומר שבכל ימי חודש אייר (שבראשי תיבות שלו מרומז ענין המרכבה) - שאצל כל בני ישראל ישנו הענין ד"שבע שבתות תמימות תהיינה".

קטע משיחת ש"פ שמיני, מבה"ח וער"ח אייר, רשימת השומעים בלתי מוגה. תו"מ ה'תשל"א חוברת ע' 3.

²⁶ראה סוכה כט, א ובחדא"ג מהרש"א שם. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך.

²⁷לשון הכתוב - שמואל-א טז, ז.

²⁸הל' גירושין ספ"ב.

²⁹ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' שפד (נעתק ב"היום יום" כה תמוז). שם ע' תקמז (נעתק ב"היום יום" כא סיון). ועוד.

³⁰ואתחנן ו, ד.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה